

2775
6

у нови инвентар бр. 2775
1942 год.
рад.

за плаћена

НОВИ САД 15.-VI. 1930. Број 6.

ЗБИРКА

ЗАКОНА

МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА И УРЕДАБА

И

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ.

X.

1930.

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

ДР. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ
председник Апелационог Суда у Н. Саду.

Садржај: 15. Менични закон. (Наставак.)

Садржај: 60. Уток у оставинској ствари. — 61. Нужни део. — 62. Економска немогућност. — 63. Дилаторни приговор. — 64. Бракоразводна парница. — 65. Закон о адвокатима. — 66. Заједничка тековина. Иберландске земље.

ШТАМПАРИЈА „НАТОШЕВИЋ“ С. ЂИСАЛОВИЋ У Н. САДУ.

Председник Апелационог Суда у Новом Саду.

Бр. Предс. XIX. Г. 71.—1930.

Дошло ми је до знања, да је један срески суд као грунтова власт, на основу купопродајног уговора, склопљеног између једне политичне општине као продаваца и неких лица као купаца, грунтовно пренео право власништва на заједнички пашњак у корист тих купаца, и ако тај уговор није био одобрен од стране Министра Пољопривреде.

Овакав поступак горепоменутог среског суда не одговара постојећим законским прописима.

По §-у 12. зак. чл. XII. 1894. заједнички пашњаци, који сачињавају неподељену заједничку својину, само се онда могу поделити, ако је Министар Пољопривреде дао своје одобрење за поделу.

По §-у 74. зак. чл. X. 1913. у малим и великим општинама за отуђење, оптерећење и за измену опредељења општинских заједничких пашњака, потребно је одобрење Министра Пољопривреде.

Исто тако наређење садржи наредба бив. угар. М. Правде од 7. августа 1913. под бројем 39.900 издата на основу зак. чл. X. 1913.

Из горњих прописа и наређења јасно је, да се заједнички, неподељени пашњаци могу отуђити само на основу таког купопродајног уговора, који је одобрио Министар Пољопривреде.

Грунтова власт је дакле дужна, молбу ради преноса права власништва, ако је она заснована на купопродајном уговору који нема одобрење Министра Трговине, да одбије с позивом на § 69. грунтовног реда.

Умољавам г.г. председнике окружних судова, да изволе о овом мом распису известити подручне им среске судове као грунтовне власти, с тим, да се у будуће придржавају постојећих закона, како би се на тај начин отклониле парнице ради успостава пређашњег грунтовног стања на основу невредности купопродајног уговора.

Нови Сад, 29. априла 1930.

Др. Никола Игњатовић с. р.

Председник Апелационог Суда у Новом Саду.

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизионе молбе како тужилачке, тако и тужене странке и осуђује тужене да у року од 15. дана под претњом принудног извршења уплате у име таксе за ревизиону молбу тужилачке странке и у име делим. ревизионих трошкова у благајну финансијске Управе новосадске 200. динара.

Разлози: Против пресуде позивног суда којом су тужени прво и друго ред. солидарно осуђени да прво ред. тужени као власник вршаће машине и дреша, а другоред. тужени као управљач том машином плате у име одштете тужитељу месечно 400. дин. зато јер је један точак дреша одсекао пету тужитељу који је тада био 10. год. стар и услед ове озледе претрпιο ампутацију једне ноге до колена. Жалила се оба тужена зато, јер се у конкретном случају не могу применити аналогно прописи XVIII. з. чл. од 1874. год., будући да упитном приликом вршаћа машина није била у погону, већ се је случај десио онда када је машина завршила рад и враћала се у село. У овом пак случају важе општа правила према којима тужилац има доказати да власника терети какав пропуст или нехат.

Жалба ова није основана, јер да би вршаћа машина могла вршити рад, потребно је да се она изведе на лице места а после завршеног рада да се смести тамо где ће провести време до идуће вршаће сезоне. Према томе као погон машине има се подразумевати и сва она радња која се извршује приликом изнашања машине на лице места, као и она којом се машина враћа па све дотле док она престаје радити односно кретати се.

Стога је позивни суд умесно применио она правна правила, која се односе на одговорност код опасних погона.

Није основана ни она даља жалба тужене странке да се неби могла установити одговорност другоред. туженога јер да би се имала установити његова кривична

Служб. д. 07/307

одговорност, јер поред тога што је кривични поступак услед пропуста суда са разлога застарелости обустављен нема таковог правног правила према којем би управљач машине само на основу пресуде крив. суда био одговоран или како то рев. молба тврди да је доказана намера на озледу. Даља жалба ревизионе молбе тужених да је за случај једино одговоран озлеђени малодобни, јер да се никако не може установити да је друготужени пропустио дужну пажњу већ напротив има се сматрати доказаним да је малодобни тужитељ изненада искочио иза леђа машиновође иза једне гомиле ђубрета и онда када је машина била у покрету и из дечијег несташлука протрчао испод кајша којим је машина вукла за собом дреш.

И ова жалба није основана, јер је позивни суд усвајајући односне разлоге првостепене пресуде у смислу 270. §-а г. п. п-а без повреде правних правила установио да је другоред. тужени као управљач машине пропустио дужну пажњу када је машину ставио у покрет а да се није уверио о томе да ли су деца која су се налазила у већом броју око машине била одстранена; а да се кривица тужитеља не може установити обзиром да је био тек десет година стар, када није могао схватити каква му опасност прети ако се не држи далеко од машине.

Из овог стања ствари, обзиром да је произвољна она тврдња ревизионе молбе тужених да је малодобни тужилац иза једне гомиле ђубрета био скривен, даље из околности што је другоред. тужени пропустио старати се да машину и са стране прате одрасла лица која би несташну децу држала на страни, позивни суд је умесно нашао да постоји одговорност и друготуженога.

Није основана ни она жалба тужених да би се имала одговорност поделити обзиром да су родитељи млд. тужиоца пропустили потребан надзор, јер се случај десило августа месеца око 8 сати у вече када није

необично да се деца налазе ван куће без надзора у друштву друге деце и јер ова околност не умањује пропуст туженога другоред. који је једино у каузалној вези са учињеном озледом.

Поред гореизложеног није од битне важности, дали се случај догодио ван села или у селу, те је према томе позивни суд умесно мимоишао доказивање у овом погледу.

У погледу висине досуђене отштете жалиле се обе странке.

Ни једна жалба није основана, јер су стручњаци установили да је радна способност тужитеља услед претрпљене озледе са 50% умањена, јер је тужилац изабрао такав занат који не захтева ходање, васпитање за интелектуалца пак које му препоручују тужени, скопчано је са великим издатцима и не може се захтевати од ратарске и сиромашне деце, те је позивни суд према исказу стручњака ципелара умесно установио да месечна свота од 400. дин. одговара штети коју је тужилац претрпио. — Како су према томе обе ревизионе молбе неосноване, то је ваљало обе одбити но како су тужени већи део пресуде напали то је оправдано било да се они осуде на снашање делимичних ревизионих трошкова.

*

Рад који се обавља вршањем машином јесте опасан погон, а власник оваког погона одговара за све штете, које његови намештеници причине трећем лицу у кругу повереног им посла, било неправним делом, било скривљеним пропустом.

Машина за кружење кукуруза терана са руком није опасан погон. (К. 1042/911.)

Машина за сечење сечке, има се сматрати погоном скопчаним са нарочитом опасношћу. (К. 2105/912)

Власник вршање машине само онда одговара вршенику за штету која потиче од пожара настаног из вршења, ако га терети кривица. — Ако због пожара терети одговорност и вршеника, тада је оправдава подела стварне штете. (К. 1049/925.)

*

60.

Против решења другог суда, донесеног у току оставинске расправе у питању секвестра, одређеног на основу §-а 90. оставинског поступка, нема места даљем утоку.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду, Вп. 869/1928.)

Решење: Одељење Б. Београдског Касационог Суда у Новом Саду уток одбацује јер је у упитном случају секвестар одређен на основу §. 90. оставинског поступка у току оставинске расправе, а у овом случају противу другостепеног решења нема места даљем утоку, а према одредбама §-а 124. оставинског поступка исто тако нема места даљем утоку ни због кураторских трошкова, јер се на секвестар, одређен у оставинском поступку имају применити одредбе овршног закона, као што то наређује §. 93. оставинског поступка, а како по §. 40. 54. зак. чл. 1912. год. у овршним стварима, дакле и у секвестру, противу другостепеног решења нема места даљем утоку, а §. 252. овршног закона нема посебне наредбе у погледу утока за трошкове секвестра, то се имају и на овај применити опште одредбе о утоцима.

У Новом Саду 20 јуна 1929.

61.

По §-у 784. о. г. з. нужни наследник нема никаква права, на сразмерни део било покретне, било непокретне имовине, која спада и заоставштину, већ само на вредност свога наследног дела, прорачунану судском проценом у новцу. — С обзиром на то, нужни наследник, који је прикраћен даровањем, учињеним по оставитељу на

његову штету, према §-у 951. о. г. з. не може да тражи од дародавца односно од његове оставине, да се даровна погодба прогласи ништавном, него може само то тражити да се његов нужни део надопуни и да му се поврати сувишак, јер ако је односном даровном погодбом нужни део презумтивног наследника прикраћен, тиме још само даровање не губи своју правну снагу и ваљаност, што излази из §-а 784. о. г. з.

(Стол седморице у Загребу, бр. 2190/1929.)

62.

Економска немогућност тако се тумачи, да је испуњавање не само онда немогуће, када је у опште немогуће људском снагом отклонити препреке испуњавању уговора, него та немогућност постоји и онда, када је испуњавање постало немогућим услед таквих економских узрока, који су задесили обвезаника, које узроке обвезаник није могао предвидети ни поред највеће брижљивости, па ни последице им отклонити, а који узроци испуњавање уговора омогућавају само по цену таквих материјалних жртава, које по начелу спроводљивости није могуће захтевати од обвезаника, а да га се не упропасти економски.

(Касациони Суд Одељ. Б. у Н. Саду, Г. 31/1921.)

Касациони Суд Одељење Б.) у Новом Саду ревизиону молбу тужене странке одбија, исто и тужитељеву молбу ради прикључења ревизионој молби, а трошкове у ре-

визионом поступку међусобно пребија, али осуђује тужену странку, да у име накнадно подмирене туксе за првостепену пресуду плати на руке правозаступника тужитељева своту од 115 круна 20 потура,

Разлози: Тужена странка оснива своју ревизиону молбу на 3. алинеји 534. §. гр. п. п., јер је, вели Апелациони Суд, при установљавању стања ствари из чињеница извео очигледно погрешан закључак и прекорачио 270. §. гр. п. п. дозвољеног слободног мерења и оцене доказа.

Апелациони Суд је, излаже надаље тужена странка, у супрот сталној судској пракси и материјално-правном начелу, да је продавац, који није испоручио робу купцу, дужан купцу накнадити диференцију, разлику у цени осудио тужену странку, да по нагођеној куповној цени од 780 круна по вагону изда тужитељу купљених 6 вагона дрва сада, када је дрвима цена 8000 круна по вагону. Према томе другостепена пресуда не само да је неоснована, него вређа и горе споменуте §§-е гр. п. п., сталну судску праксу и материјално право. Извршење уговора у смислу пресуде призивног суда значило би за њу — вели тужена странка — материјалну пропаст, бити отеран у конкурс. Тужитељ би у крајњем случају могао тужити само ону разлику у цени, пошто је од тужене странке купио дрва и цене, што је у јесен 1917. год. евентуално морао тих 6 вагона од другога скупље купити.

Ревизиона молба тужене странке није основана.

Не може се узети у обзир њена жалба на основу 3. алинеје 534. §-а гр. п. п. и због повреде дозвољених граница слободног мерења и оцене доказа; јер тужена странка у ревизионој молби не каже, које су то чињенице установљене „очигледно погрешним закључком“ и у чему би се састојала та порешност закључивања; као што не може доћи у обзир и она, само у опште изречена тврдња, да је суд повредио границе дозвољене

270. §-ом гр. п. п. да је и самовољно установио стање ствари.

Позивање тужене странке на оно, што је она у току парнице у припремним списима и у пређашњем свом призиву изнела, такођер не може доћи у обзир. Јер је ревизиона молба, као темељ ревизионом поступку, потпуно самосталан парнички спис, чини самосталну целину, те што није у њој садржано не може се ни позивом на садржину претходних парничких списа, надопунити.

Према томе ма да тужени жели напасти установљено стање ствари, у истини су првостепеном пресудом установљене и призивом тужене странке против првостепене пресуде не нападнуте чињенице, које је призивни суд само надопунио на основу стручњачког мишљења установљавањем чињенице, коју пак ни ревизиона молба не напада, наиме да је тужена странка у времену 25. јуна 1917. год. до краја те године другима каснијим поручиоцима, испоручила око 77 вагона дрва, остале не нападнуте, те тако је само стање ствари и у ревизионом поступку меродавно.

И тако тужена странка заправо напада правно становиште, које је призивни суд заузео, напада правне закључке изведене из утврђеног меродавног стања ствари

Но и овај Касациони Суд налази, да је Апелациони Суд донео пресуду, која одговара материјалном праву.

Неумесно се жали тужена странка да је суд повредио материјално право.

На основу установљених чињеница несумњиво је, да је тужена странка прекршила склопљени уговор, није га испунила, својом кривицом. Јер установљене чињенице побивају тврдњу тужене странке, да је после склапања уговора и у време, кад га је ваљало испунити, постало испуњење уговора за тужену странку економски немогуће. С тога тужитељ као купац с правом тражи испуњавање уговора. Он се не мора задовољити диференцијом између уговорене цене и оне цене која је била

у време, када је ваљало уговор испунити нити одштетом, која би се састојала у накнади онога што је тужитељ у јесен 1917. год. за 6 вагона евентуално од другог купљених морао више платити, скупље од уговорене цене, 780 круна по вагону.

Да је тужена странка у своје време била у могућности да испуни уговор, то је на основу установљеног и меродавног стања ствари несумњиво. Економска немогућност испуњавања уговора, на коју се тужена странка позива не постоји.

Не може се тужена фирма с успехом позивати на материјално правно начело, које је судска пракса у току светског рата почела примењивати, наиме, да се обвезаник ослобођава дужности, која га терети, ако би испуњавање или у опште, или за обвезаника постало немогуће услед околности, за које обвезаник није одговоран.

То начело економске немогућности тако се тумачи, да је испуњавање не само онда немогуће, када је у опште немогуће људском снагом отклонити препреке испуњавању уговора, него та немогућност и онда постоји, када је испуњавање постало немогућим услед таквих економских узрока, који су задесили обвезаника, које узроке обвезаник није могао ни поред највеће брижљивости предвидети и последице њм отклонити, но који узроци испуњавање уговора омогућавају само по цену таквих материјалних жртава, које по начелу справедливости није могуће захтевати од обвезаника, а да га се економски не упропасти.

Све те околности, које би оправдавале примену горњег начела спроведљивости у случају тужене странке, не постоје, како је то и Апелациони Суд у разлозима, своје пресуде усмено изложио и утврдио, да тужену странку терети кривица због неиспуњавања уговора.

Што се пак тиче жалбе тужене странке, да би испуњавање уговора проузроковало њену материјалну пропад и повукло је у конкурс, ову није Касациони

§ 30. — Авал се даје на меници или на алонжу.

Он се изражава речима „per aval“ „као порук“ или ма којим другим изразом који значи исто; њега треба авалиста да потпише.

Сам потпис на лицу менице сматра се авалом, осим ако није у питању потпис трасата или трасанта.

У авалу треба означити за кога је дат. Ако се то не учини, сматра се да је дат за трасанта.

§. 31. — Авалиста је исто тако обвезан као и онај из кога је дао авал.

Његова обавеза вреди и онда, ако је обавеза, за коју је дао авал, ништава из ма кога другог разлога, осим због формалног недостатка.

Кад исплати меницу, он има право регреса против онога, за кога је дао авал и против свију оних који су овоме одговорни.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: §§ 29. — 31.

Аустрајски и босански менични закон ма да познају авал, не дају готово никаквих норми за њ. Нови је закон уредио авал, у опште у оном смислу, како је уређен у хрватском закону. Авалиста који исплати меницу, имаће менични регрес према ономе, за кога је дао авал, и против свих који су овоме одговорни.

Разлика од српског трговачког законика (§ 118.) је у томе, да се може авал дати само на меници самој, а не и на посебној исправи. Последњи начин давања авала противан је начелу да само оно има дејства што се види из саме менице.

Став 3. § 30. садржи само презумпцију.

Глава пета. Дospelост.

§ 32. — Меница се може издати: на одређени дан;

на одређено време после издања;
по виђењу:

на одеђено време по виђењу.

Ништавне су менице у којима је доспелост друг-
чије назначена као и менице са више доспећа.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 32.

Хашка конференција изабацила је досад постојеће „узо“ и „сајамске“ менице; али у чл. 6. конвенција односно изједначења меничног права допустила је државама уговорницама да на својој територији могу установити и сајамске менице и да фиксирају њихов рок плаћања. Ово је учињено на захтев руског изасланика.

Као што се зна сајамске менице су заостатак средње-вековних вашара, када је светска трговина била усредсређена на тим вашарима. Данас су такве менице сасвим изобичајене, јер данашњи сајмови немају више карактер средње-вековних вашара. С тога их нацрт није примио.

Што се тиче узо менице, оне су велика незгода за међународни саобраћај, јер „узанси“ („обично време“) нису исти у свима земљама. Тако у Србији „обично време“ износи петнаест дана, а у Француској тридесет дана, те је услед тога тешко разабрати се о тачном дану плаћања, кад је реч о међународном саобраћају. О доспелости меница, у којима није означена година, нема у хашком реглману прописа, али комисија сматра, да ће и даље вредити досадања пракса (§ 30. став. 3. хрватско-угарског меничног закона).

§ 33. — Меница по виђењу платива је чим се поднесе. Она треба да се поднесе на исплату у законским или у роковима, одређеним за поднашање ради акцептирања меница, плативих на одређено време по виђењу (§ 22.).

§ 34. — Доспелост менице на одређено време по виђењу израчунава се према дану акцепта или према дану протеста.

Ако протест није подигнут, онда се у погледу акцептанта сматра да је недатирани акцепт стављен последњег дана законског или одређеног рока за подношење.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 34.

У овоме се параграфу говори како се одређује рок плаћања меница које се имају платити у одређено време по виђењу. То бива:

1. датумом акцептирања:

2. датумом протеста због неакцептирања;

3. ако акцепт није датиран, а нема ни протеста, онда се сматра, у погледу на акцептанта, да је акцепт дат последњег дана законског или у меници одређеног рока кад је требало меницу поднети на акцептирање.

Односно овог последњег случаја истакнуто је питање: да ли ималац менице има права на регрес против трасанта и индосанта, ако акцептирана меница не буде исплаћена? Преовладао је мишљење да они испадају из обавезе по § 52. пошто нема доказа да је меница на време поднесена на акцепт. Ималац је занемарио своју обавезу да поднесе меницу ради акцептирања у одређени рок, и онда имају да наступе последице неподнашања менице ради акцептирања. Истина, рок се по последњем ставу овог параграфа сматра да је последњи дан у меници одређеног или законског рока, али то важи само за акцептанта, а не и за индосанте и трасанта, па зато ови треба да испадну из обавезе.

§ 35. — Меница, која гласи на један или више месеца после дана издања или после дана виђења,

доспева на одговарајући дан онога месеца, у којем се има извршити исплата.

Кад у томе месецу нема тога дана, онда меница доспева последњег дана тога месеца.

Гласи ли меница на један или више целих месеца и половину месеца од дана издања или по виђењу, онда се најпре рачунају цели месеци.

Ако је доспелост одређена на почетак, на половину или на крај месеца, онда под тим изразом треба разумети први, петнаести или последња дан месеца.

Изрази „осам дана“ или „петнаест дана“ не значе једну или две седмице, већ пуних осам дана или петнаест дана.

Израз „по месеца“ значи петнаест дана.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 35.

Наређење четвртог става овог параграфа ушло је у нацрт хашке конференције по захтеву Француске Делегације, јер се у Француској осам дана сматрају као једна седмица, а петнаест дана као две седмице.

О роковима по седмицама закон не говори напосе јер се разуме, да се рачунају анологно роковима по месецима.

§ 36. — Кад је меница платива на одређени дан у таквом месту у коме не вреди исти календар који вреди у месту издања, онда се сматра да је доспелост одређена по календару који вреди у месту плаћања.

Кад се меница платива на одређено време од издања, трасира између два места којих су календари различни, онда се дан издања доводи на дан који му одговара у календару места плаћања, па се онда према томе одређује доспелост.

Рокови за подношење меница рачунају се према прописима предњег става:

Ови прописи неће се применити ако се из напомена

или просто из садржине менице види намера да је што друго усвојено.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 36.

Садашњи закони регулишу разлику календара само за случај да је меница издата на рок од дана издања; нови пак закон даје норму и за друге случајеве, допуштајући странкама, да у меници изразе и нешто друго.

Глава шеста. Плаћање.

§ 37. — Ималац треба да поднесе меницу на исплату било на сам дан плаћања било једног од два радна дана који долазе одмах за њим.

И кад се меница поднесе заводу за обрачунавање, сматра се да је поднета на исплату.

Министар Трговине и Индустрије одредиће уредбом овакве заводе за обрачунавање.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 37.

И нови закон разликује дан, када меница према својој садржини доспева (доспелост), од дана плаћања, то јест од дана, када се збиља може тражити исплата. Редовно то је један и исти дан, али може бити и више дана разлике, ако је дан доспелости празник.

Разлика према српском трг. законнику у томе је, да се исплата може тражити још и на следећа два радна дана. То је у складу са прописима о протесту због неисплате (§ 43.) и даје могућност веровнику, да не задоцни, па и дужнику, да се распита о покрићу и авизи.

Ново је да се поднашање менице трасату, акцептанту, издаваоцу сопствене менице може заменити поднашањем којем заводу за обрачунавање. Чековни закони у нашој држави већ познају ову институцију, која је подесна да концентрише и олакша новчани саобраћај и да умањи потребу го-

тогов новца. Који и какви ће то бити заводи, да ли поштанско-чековни заводи или Народна Банка (филијале) или посебни заводи у већим трговачким средиштима одредиће Министар Трговине и Индустрије, разуме се по саслушању дотичних привредних организација.

§ 38. — Трасат кад плаћа меницу, може захтевати, да му се она преда са потврдом на њој да је исплаћена. Ималац не може одбити делимичну исплату.

У случају делимичне исплате трасат може захтевати да се она забележи на меници и да му се на то изда намира (признаница).

§ 39. — Ималац менице не може се присилити да прими исплату пре доспелости.

Трасат, ако исплати меницу пре доспелости, учиниће то на властиту опасност.

Ко меницу плати о доспелости пуноважно је ослобођен, осим ако при том нема с његове стране зле намере или велике њемарности. Он је дужан да испита правилност низа индосамената, али не и истинитост потписи индосаната.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 36.

Овде је посебним прописима редигована досадашња пракса и наука.

§ 40. — Кад меница гласи на новац, који није у течају у месту плаћања, менична свота може се платити новцем, који је ту у течају, а по вредности коју она има на дан кад се исплата може тражити, осим ако трасант није у меници одредио исплату баш новцем који је у њој означен (напомена ефективне исплате страним новцем). Вредност страног новца одредиће се по узасима места плаћања. Ипак трасант може одредити да се свота, коју треба платити рачуна по течају одређеном у меници или по течају одређеном од којег ин-

досанта: у томе се случају та свота мора платити у новцу који вреди у земљи.

Ако је менична свота означена у новцу који има исти назив, али различиту вредност, у земљи где је меница издата и у оној где ће се платити, сматра се да се има у виду новац места плаћања.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 40.

И досадашњи закони имају прописе о страниој валути и о ефективној клаузули. Нацрт уопште не одступа од њих; ипак је ново то, да се може течај одредити у самој меници или препустити одређивање којему индосанту. Потреба таквог прописа указала се у прекоморском саобраћају.

§ 41. — Ако се меница не поднесе на исплату у року који је означен у § 37., сваки дужник је овлашћен да меничну своју положи суду места плаћања на трошак и опасност имаоца.

Мотиви комисије за предлог меничног закона § 41.

Пречански менични закони већ имају такву норму а она није туђа ни српском праву, на име општем грађанском законнику. Влист код које се полаже менична свота, у нашој земљи свуда је суд.

Глава седма. Регрес због неакцептирања и због неисплате.

§ 42. — Ималац може вршити регрес против индосаната, трасанта и осталих обвезника:

о доспелости:

ако меница није плаћена:

и пре доспелости:

1.) ако је акцепт био одбијен било потпуно било делимично:

2.) ако је отворен стечај над имовином трасата, акцептирао он меницу или не акцептирао. или ако овај обустави плаћања, макар та обустава и не била утврђена

судском одлуком; или ако је извршење из његове имовине остало безуспешно;¹⁾

3.) ако је отворен тецај над имовином трасанта такве менице, која се не сме поднети на акцептирање.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 42.

По садањим меничним законима ималац менице имао је право на два регреса: због обезбеђења и због неисплате менице. Хашка конференција избацила је регрес обезбеђења, тако да ималац менице може одмах тражити регрес због неисплате, чим трасат не акцептира меницу безусловно.

Да је тако уређено правда се тиме, што се извесне новчане своте полагањем код суда повлаче из саобраћаја, што регрес обезбеђења даје маха споровима због недовољно понуђеног јемства, и што неакцептирана меница, и ако се даје обезбеђење, постаје сумњива, јер она услед неакцептирања носи клицу несигурности, услед чега је цела циркулација отежана, ако не сасвим онемогућена. Кад је дакле трасат одбио акцепт, онда је више него сигурно да ће одбити и исплату, и онда зашто да се не да право имаоцу менице да одмах тражи регрес због неисплате од оних који су јемствовали да ће меница бити исплаћена. Истина, може меницу акцептовати неко за част, али ни тада нема довољно сигурности за исплату, што се види из тога, да је по § 90. српског трговачког законика ималац у праву да тражи регрес обезбеђења, ма да је меница акцептирана за част. То исто вреди на случај, кад трасат падне под стечај било да је акцептирао меницу или не, кад је престао с плаћањем или кад се из његовог имања није могла извршити каква судска одлука, ма било то само из покретног имања.

Још је гори положај имаоца менице кад трасант

¹⁾ Види § 33. Стечајног закона.

изда меницу, али забрани да се поднесе ради акцептирања, а међутим он сам падне под стечај. Зато је хашка конференција унела у § 42. став трећи, наређење, по коме се и тада може тражити наплата од осталих меничних потписника.

§ 43. — Одбијање акцепта или исплате треба утврдити јавном исправом (протест због неакцептирања или због неисплате).

Протест због неисплате треба да се подигне било на дан плаћања менице било једнога од два радна дана који долазе одмах за њим.

Протест због неакцептирања треба да се подигне у роковима одређеним за поднашање ради акцептирања. Ако је у случају, предвиђеном у ставу 2. § 23. меница била поднесена први пут последњег дана рока, протест се може подићи још и сутра дан.

Кад је подигнут протест због неакцептирања, онда није потребно меницу поднети на исплату нити подићи протест због неисплате.

У случајима, предвиђеним у § 42. под 2., ималац може вршити регрес тек кад буде поднео трасату меницу на исплату и пошто протест буде подигнут.¹⁾

У случајима предвиђеним у § 42. под 3., ималац може вршити регрес кад поднесе судско решење којим је стечај отворен над имовином трасанта.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 43.

У другом ставу овог параграфа, сагласно с § 37. одређен је рок за подизање протеста због неисплате.

У четвртој ставу овог параграфа постоји наређење да протест због неакцептирања разрешава од дужности подношења на исплату.

Сасвим је разумљиво, да не треба тражити и протест због неисплате, кад је већ подигнут про-

¹⁾ Види § 33. Стечајног Закона

тест због неакцептирања, јер је напред већ казано да се и само на основу протеста због неакцептирања може тражити регрес због неисплате.

Но наређење става петог овог параграфа чини малу забуну у толико што ту каже да у случају бр. 2. параграфа 42. т. ј. кад је трасат пао под стечај и т. д. да треба поднети меницу и на исплату, па тек на основу протеста због неисплате може да се тражи регрес од осталих потписника. Па не само то него ту није казано кад треба тражити тај протест: да ли треба сачекати рок плаћања или не? Међутим на конференцији је протумачено, да у том случају треба *одмах поднети* меницу трасату на исплату, јер не дајућу акцепт, он је изгубио право на менични рок, тако да му се *одмах* може поднети меница на исплату и на случај неисплате изискати протест.

У случају бр. 3. § 42. т. ј. кад трасант менице код које је забрањено поднашање ради акцептирања, падне под стечај, онда се меница не подноси на исплату и не подиже протест заог неисплате јер је дољан и сам оглас о отвореном стечају, пошто је очевидно да тракат није у стању платити меницу, као и то да трасат неће меницу о року исплатити због тога што је трасант под стечајем.

§ 44. — Да меница није акцептирана или плаћена ималац мора известити свог индосанта и трасанта за четири дана после дана протеста или, у случају напомене „без трошкова“, после дана подношења менице. Ако је протест замењен према пропису § 77. рок се рачуна од дана уношења у регистар протеста.

Сваки индосант мора, у року од два дана, саопштити своје индосанту извештај који је добио, назначивши имена и адресе оних који су дали раније извештаје, и тако даље идући све до трасанта. Рок, који

је напред означен, тече од кад је примљен претходни извештај.

Ако који од индосаната није означио своју адресу или ју је нечитко означио, онда је довољно да се извести индосант, који стоји пред овим.

Овај се извештај може дати у ма каквом облику, па и самим простим враћањем менице. Ко даје извештај, дужан је доказати да је то извршио у прописаном року.

Сматра се да је рок одржан, ако је препоручено писмо којим се извештај даје, предато пошти у поминутом року.

Ко не да извештај у горе означеном року, не губи због тога своја менична права. Али он одговара за штету која је наступила услед тога његовог пропуштања, но тако да накнада те штете не може бити већа од меничне своте.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 44.

У овом параграфу говори се о нотификацији протеста због неакцептирања и неисплате. Значај нотификације је у томе, да гаранти што пре сазнају да им прети регрес и да могу избећи регрес тиме, што добровољно искупе протестирану меницу (§ 49.). Дакако, по све је гаранте подесније, ако меницу искупи трасант сам, и баш ради тога нацрт прописује, да ималац менице о протесту не обавештава само свога непосреднога претходника него и трасанта. Санкција за неизвршење нотификације означена је у последњем ставу овог параграфа и састоји се у накнади причињене штете највише до износа меничне своте. Ова санкција блажа је него досадашња по пречанским законима.

§ 45. — Трасант, или ма који од индосаната може напоменом „без трошкова“, „без протеста“ или ма каквом другом напоменом, која исто значи, ослободити

имаоца, да ради извршења регреса изиште протест због неакцептирања или због неисплате.

Ова напомена не разрешава имаоца нити да мениду поднесе у прописаном року нити да извести претходног индосанта и трасанта. Да рокови нису одржани, треба да докаже онај, који се на то позива против имаоца.

Напомена, која је потекла од трасанта, вреди према свим потписницима. Ако ималац, противно овој напомени изиште протест, трошак ће он сам сносити. Кад је ова напомена потекла од индосанта, трошкови око протеста, ако овај буде подигнут, моћи ће се наплатити од свију потписника менице.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 45.

Главна је разлика према досадашњим пречанским законима ова, да напомена „без протеста“, ако ју је дао трасат има апсолутно дејство и за индосанте. Последица је, да ималац, ако ипак подигне протест због неакцептирања или неисплате, мора сносити трошкове протеста сам; за друге протесте (на пр. због недатирања или неиздања дупликата), ова последица не постоји.

§ 46. — Сви они коју су меницу трасирали, акцептирали, индосирали или авалирали одговарају имаоцу солидарно.

Ималац има право поступити против свих тих лица појединачно или против више њих, или против свих укупно, а при том није дужан да се држи реда којим су се они обавезали.

То исто право припада и сваком потписнику менице који ју је искупио.

Тражење код суда против једног обавезника не спречава да се поступи против осталих, макар да они долазе после оног против којег је прво код суда поступљено.

Види § 83.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 46.

И нови закон поставља начело регреса с правом варијације.

§ 47. — Ималац може тражити од онога против којег врши регрес:

- 1.) неакцептирану или неплаћену меничну своту заједно с каматом ако је била у меници одређена;
- 2.) камату по стопи 6%, рачунајући од доспећа;
- 3.) трошкове протеста, извештаја датих претходном индосанту и трасанту, а тако исто и остале трошкове;
- 4.) провизију која, ако није друкчије уговорено, износи једну шестину од сто од меничне главнице, и која никад не може прећи ту стопу.

Ако би се регрес тражио пре доспелости, онда ће се од меничне своте одбити есконт. Тај ће се есконт рачунати по избору имаоца, или по стопи званичног есконта (есконта Народне Банке) или по тржишној стопи онаквој каква постоји на дан регреса у месту пребивања имаоца.

Код менице која је издана или платива у иноземству, треба камату споменуто у т. 2. првога става овог параграфа, рачунати са пет од сто, ако је у дотичној земљи од такве камате одређена мања стопа од шест до сто.

§ 48. — Ко је искупио меницу, може тражити од оних који њему одговарају:

- 1.) потпуно своту коју је он платио;
- 2.) 6% камате на ту своту, рачунајући од дана кад је меницу искупио;
- 3.) трошкове које је учинио;
- 4.) провизију од меничне главнице рачунату онако као је одређено у § 47. под бр. 4.

Последњи став § 47. вреди о овде.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: §§ 47. и 48.

Ималац менице, тражећи регрес, има право на 5% интереса од дана када је требало платити меницу. На толики интерес имају права и обавезници од својих претходника кад искупе меницу. То важи само за менице које су издате у једној а да се исплате у другој земљи; међутим по чл. 12. конвенције, свака држава може за менице које су издате на њеном земљишту, и ту имају да се плате, повећати тај интерес на 6%.

Систем фингиране повратне менице, који познају пречански закони, није изрично усвојен али није ни искључен, јер се разуме, да ималац и у регресу може тражити све што му је по меници припадало на месту плаћања.

Одбијање дисконта у регресу пре доспелости разуме се само по себи. Ако су у меници одређене камате, прорачунавају се најпре камате до доспелости, и од целе тако добивене своте одбије се дисконт.

§ 49. — Сваки обавезник против којег се врши или против којег се може вршити регрес, у праву је чим исплати регресну своту, захтевати да му се преда меница заједно са протестом и рачуном снабденим с потврдом о исплати.

Сваки индосант који је искупио меницу може пребрисати свој индосамент и индосаменте следећих индосаната.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 49.

Посебна намира, а не на самој меници, прописана је ради даљег регреса; једино главни обавезник може тражити намиру на самој меници.

§ 50. — Кад се врши регрес због делимичног акцепта, онда онај који је исплатио своту, за коју меница није била акцептирана, може захтевати да се та ис-

плата забележи на меници и да му се о томе изда намира. Ималац је дужан, осим тога, издати му препис менице са својом потврдом да је веран оригиналу, а и протест, како би он могао вршити даље регрес.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 50.

Овај је пропис потребан, јер је у случају делимичног акцепта могућ и регрес пре доспелости за акцептирани део менице, а трасирана меница сама с делимичним акцептом може даље циркулирати.

§ 51. — Сваки који има право да врши регрес може, осим ако није противно одређено, наплатити се средством нове недомицилиране менице, трасиране по виђењу, на које од лица њему одговорних (повратна меница).

Повратна меница обухвата, поред свота означених у §§-има 47. и 48., још и куртажу као и таксу за повратну меницу.

Ако је повратну меницу трасирао ималац, менична се свота одређује по течају који има меница по виђењу трасирана из места плаћања провобитне менице на место пребивања обавезника на кога је трасирана. Ако је повратну меницу трасирао индосант, онда се менична свота одређује по течају који има меница по виђењу трасирана из места пребивања трасанта повратне менице на место пребивања обавезника.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 51.

Види се да је могућно и више повратних меница, тако да сваки даљи регрес сноси и прешање меничне курсеве и свој. Но повратна је меница реткост а поред тога § 49. даје сваком гаранту могућност, да искупи меницу.

§ 52. — Са протеком рокова одређених за поднашање менице по виђењу или на одређено време по виђењу;

за подигнуће протеста због неакцептирања или због неисплате;

за подношење на исплату менице с напоменом „без трошкова“;

ималац губи своја права против индосаната, против трасанта и против осталих обавезника, изузимајући акцептанта.

Ако се меница не поднесе на акцептирање у року који је трасант одредио, ималац губи свој регрес како због неисплате тако и због неакцептирања, осим ако из садржине напомене не произлази да се трасант хтео ослободити само одговорности за акцепт.

Ако је рок за подношење одређен у индосаменту, онда се тиме може користити само индосант.

Мотиви комисије за предлог меничног закона: § 52.

Овај параграф потпуно је разумљив, само може да се постави питање: Зар и онда кад ималац меницу не поднесе ради акцептирања у року који је у њој одређен (други став овог параграфа) губи право на регрес, ма да је благовремено поднео меницу на исплату и у случају неисплате изискао протест? Чини се да је неправдољиво лишити га права на регрес, пошто је био марљив у погледу поднашања менице на исплату. На ту примедбу редактори нацрта хашке конференције одлучили су: да је тако право као што је редиговано, јер је трасант, стављајући рок у коме се меница има поднети ради акцептирања, тиме поставио услов под којим се прима гаранција не само за акцепт него и за исплату менице, осим ако се из израза којим је стипулиран тај услов не види да трасант тада не одговара једино за акцепт.

Ипак је дата могућност одржања регреса, ако из трасантове изјаве произилази да се хтео ослободити само одговорности за акцепт а не и одговорности за исплату.

Суд могао уважити, јер у том правцу и нема установљених података у судски утврђеном стању ствари, а и кад би та могућност постојала, с обзиром на установљену кривицу тужене странке због неиспуњавања уговора, Касациони Суд у овом даном случају није могао ревидирати пресуду призивног суда, која је умесно применила материјално право, те тако нема законског основа за ревизију

На основу свега тога ваљало је ревизиону молбу тужене странке као неосновану одбити.

Но ваљало је одбити и прикључену молбу тужитељу, којом тражи повишење у поступку пред првим судом насталих и досуђених трошкова.

Јер и овај Касациони Суд налази, да досуђена свота трошкова у поступку пред првим судом одговара, те нема ни с обзиром на вредност парнице, ни остале околности основа, да се у том правцу ревидира другостепена пресуда, и досуђена свота повиси.

Пошто су како ревизиона молба тако и прикључна молба остале безуспешне, то је ваљало и трошкове настале у ревизионом поступку међу странкама пребити.

Али, пошто је тужитељ накнадно подмирио таксу за првостепену пресуду, ваљало је тужену странку, која је и првостепеном пресудом осуђена на снашање парничких трошкова, осудити, да своју те таксе 115 К. 20. пот. плати тужитељу на руке његовог правозаступника.

Нови Сад, 20. децембра 1921 године.

63.

Кад се дилаторни приговори одбију, није потребно да се одлучи и о томе, која ће странка сносити трошке.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду, Г. 112/1928.)

Решење: Касациони Суд одбија молбу тужиоца, и осуђује га да плати другоредном туженом, на руке његовог правозаступника Дра Милана М., адвоката у Новом Саду, 300 (триста) динара трошка, у року од 8 (осам) дана, под претњом принудног извршења.

Разлози: Тужилац, у својој молби, којом тражи недопуњење, у смислу §. 400. Гр. п. п., пресуде Касационог Суда, Одељења Б. донете 10. априла 1928. год., под број Г. 112/15—1928., наводи да су тужени безуспешно употребили своје дилаторне приговоре, којима су одрекли надлежност грађанских судова за расправљање поднете тужбе за накнаду штете, па су с тога у сваком случају дужни да снесу парничке трошкове који су били с том процесуалном радњом скопчани. Како у поменутој пресуди Касационог Суда, којом су промењене пресуде нижих судова и дефинитивно одбијени дилаторни приговори туженика, нема расположења којим би се тужени осудили да плате досадашње парничне трошкове, који су, одвојеним поступком по њиховим дилаторним приговорима, настали тужиоцу пред Окружним Апелационим и Касационим Судом, већ су само установљени трошкови ревизионог поступка, то он моли, на основу §. 409. Гр. п. п., да се пресуда Касационог Суда допуни, те друго и трећередни тужени осуде да су солидарно дужни платити му све парничне, првостепене, позивне и ревизионе трошкове, као и трошкове настале у поступку по овој молби.

Ова молба тужиоца није у закону основана, па је ваљало одбити је. Према §. 409. гр. п. п., само онда ако суд у пресуди не учини расположење, међу осталим, о плаћању трошкова, може ма која страна у закону одређеном 8 дневном року молити да се пресуда допуни. У поменутој пресуди Касационог Суда није пропуштено расположење о трошковима. Према свом правном становишту, Касациони Суд је, у овом случају, сматрао да нема места одлуци о дужности накнаде пар-

ничних трошкова, већ да је, у смислу одредбе §. 508. гр. п. п., само потребно да се установи количина трошка у ревизионом поступку, а питање о томе ко треба да га сноси да треба оставити коначној пресуди ове парнице. Како, на тај начин, не може бити говора да Касациони Суд није учинио никакво расположење о трошковима, то не може да буде ни места примени одредбе §. 409. гр. п. п.

С обзиром на одбијање молбе као неосноване ваљало је, у смислу §. 425. гр. п. п., тужиоцу наредити да плати другоредном туженику трошак доласка на данашњу расправу.

Нови Сад, 25. јуна 1928. год.

*

По §-у 424. Гпп. суд у одлуци, којом се пред њим завршује поступак службено решава у погледу накнаде парничних трошкова.

Оваком одлуком се има сматрати:

1. Одлука, којом се дилаторном приговору места даје и према томе поступак обуставља (§. 182.), одлука којом се на дотичном степену коначно обуставља поступак услед одустајања (§. 186.), услед мењања тужбе (§. 188); одлука којом се из разлога пропуштања тужитељева разрешава позив (§. 439.), решења о одбацавању (н. пр. став 5. §-а 110);

2. Коначне пресуде (међупресуде не);

3. друге одлуке, ако је обавеза, да се трошак накнаде, независан од крајњег пресуђења спора или ако је наступила после довесене пресуде (став други §-а 424.).

Овде морамо приметити, да је кр. курија учинила расположење у погледу снашања трошкова у решењу којим је одбијен дилаторни приговор и одређена мериторна расправа (Курија 21—215/1896.), с разлога, да је та обавеза независна од крајњег пресуђења спора.

64.

Жена о чијем се скупом лечењу муж није могао, па ни хтео бринути, ни на судски позив није дужна да се своме мужу врати од својих родитеља, камо је отишла ради лечења, ако је њезино здравствено стање таково, да још увек

захтева лечење скопчано са великим материјалним жртвама.

**(Касациони Суд Одељење Б.) у Новом Саду,
бр. Г. 318/1928.)**

Касациони Суд, ревизиону молбу тужитеља одбија и осуђује га да туженој, у руке њенога правозаступника, плати, у року од 15 дана под претњом оврхе, 150 динара (сто и педесет динара) ревизионих трошкова.

Разлози: Пресуду Апелационог Суда напао је ревизионом молбом тужитељ. — Жали се да је Апелациони суд донео пресуду са повредом формалнога и материјалнога права.

1. Није узео у обзир Апелациони Суд за решење спора одлучну чињеницу: да је тужена на расправи код првостепеног суда одржаној 6. новембра 1925. изјавила, да тужитељу неће да се врати све дотле док не оздрави, док је тужитељ дао изјаву да хоће да се измири, позвао тужену да му се врати и изјавио да ће је лечити.

2. Тужена није ничим доказала да је позив тужитељев за успоставу брачне заједнице био неискрен и неозбиљан, нити да тужитељ није имао намеру да је лечи. Тужитељ је дао довољно доказа о озбиљности своје намере својим изјавама пред судом; стварно, међутим, није могао доказати озбиљност ових својих изјава, јер тужену није могао лечити све дотле док му се није вратила.

3. Кад се тужена ни на позив суда није вратила, онда је утолико мање вероватно, да би му се вратила на његове позиве и покушаје које би чинио ван суда. Изјава тужене да је вољна вратити се тужитељу док оздрави, значи да тужена брачну заједницу са тужитељом не жели никада успоставити.

4. После пресуде коју је Касациони Суд донео у првој бракоразводној парници, тужена није била тако болесна да се тужитељу није могла вратити.

5. Да тужена није мислила озбиљно да се тужитељу врати, доказује и чињеница, да је све своје ствари, па и оне најпотребније од тужитеља однела и што је ради наплате доспелих свота за издржавање на јавној дражби, одржаној 19. јулија 1927., продала цео тужитељев иметак од неколико јутара земље и тиме тужитеља материјално потпуно упропастила. То је најбољи доказ да тужитељ није могао плаћати туженој досуђеној издржавање а не зато што неби био имао намеру да брачну заједницу успостави. Из ове се чињенице може, напротив, извести закључак, да тужена није имала озбиљну намеру да се тужитељу врати, јер иначе не би била ишла затим да га материјално упропашћује.

Ове жалбе тужитељичине нису основане.

Апелациони Суд је, на основу сагласнога мишљења тројице лекара стручњака установио као чињеницу, коју тужитељ ревизионом молбом није напао, да је здравствено стање тужене било и после пресуде Касационог Суда, донесене у првој бракоразводној парници, таково, да је она за вршење брачних дужности, за сада, неспособна и да је за послове у кући у врло ограниченој мери способна. Према мишљењу лекара стручњака за лечење тужене, потребно је дуже време, оно је врло компликовано и стаје великих материјалних жртава. Ова болест тужене и потреба за лекарском негом и лечењем, постојала је и трајала, дакле, и у време када је туженој позив за успоставу брачне заједнице био по суду уручен.

Како је, међутим, Апелациони Суд установио као чињеницу и то — што тужитељ ревизионом молбом такођер није напао — да се тужитељ ни после пресуде Касационог Суда није старао за лечење тужене, да на ово лечење није ништа потрошио, иако је оно за тужену било и даље прека потреба, нити је плаћао издржавање, на које је био осуђен, имала је тужена довољно разлога, да се тужитељу на његов позив не врати, него да остане и даље у родитељској кући где јој је лечење и нега

била омугућена. Тужена је имала утолико више разлога да се тужитељу не врати, јер се сам тужитељ тужи на своје лоше материјално стање, те да туженој издржавање на које је био осуђен не да није хтео, него да није могао плаћати. Утолико је мање вероватно, дакле, да би, све када би и хтео, могао сносити трошкове око лечење, која би према исказу лекара стручњака, и дуго трајало и захтевало великих материјалних жртава.

А кад тужитељ, који тужену делом није могао, а делом није хтео лечити, ипак зато тражи судским путем успоставу брачне заједнице, онда се његов позив за успоставу не може сматрати ни озбиљним, као што је то такођер тачно установио Апелациони Суд. — Тужена, у осталом, изјављује, да је вољна вратити се тужитељу када се излечи, те се тужена због неуспоставе брачне заједнице може сматрати утолико мање кривом.

Остале жалбе тужитељеве као беспредметне опадају.

Расположење о ревизионим трошковима оснива се на §§-ма 543. и 508. Гшп.

Нови Сад, 2. октобра 1928.

*

Оправдано је напуштање по судској пракси на пр. ако муж натуче своју жену на отвореној улици; ако је муж своју жену тако зоставља, да је ова дуже време морала лежати у кревету болесна; ако муж своју жену у опште није хтео да прими натраг, или ју је само на такав начин хтео примити натраг, да би она заједничко саживљење могла наставити само уз опасност по њезино поштење или телесну сигурност; ако муж прими конкубину у свој стан; ако муж своју жену неосновано оптужи ради побачаја; ако је муж своју жену искључио из заједничког стана; ако муж својој жени одреди посебан стан, у коме он сам не станује, већ жену остави саму; ако зостављање потиче од мужевљених родитеља, који са мужем заједно станују, па муж није способан да своју жену заштити од тих зостављања или да зостављаче уклопи; кадаље ускраћење полног опхођења; ако муж ни после дужег времена по склопљеном браку ни не покуша вршење брачних дужности.

Не спада под тач. а.) §-а 77. ако се брачни друг ради успостављања свога здравља, по лекарском наређењу, удаљи, па ма и против воље другог брачног друга. — Исто тако није разлог за прекидање брачне заједнице, ако други брачни друг пређе на назаренску веру.

Бракоразводне парнице види: I. 16. — II. 5. 6. 40. 53. 68. 81. III. 39. 56. 107. — IV. 8. 11. 18. 67. — V. 1. 2. 65. 99. — VI. 2. 14. 24. 61. 78. — VII. 2. 5. 36. 54. 60. 61. 98. 99. 107. — VIII. 71. 105. 188. 191. 218. — IX. 14. 46. 66. 76. 100. 117. 129. 142. — X. 12. 31.

65.

Право, предвиђено у ставу првом §-а 3. Закона о адвокатима припада и онима, који се на дан предаје молбе за убележење не налазе на судијском положају.

(Касациони суд у Н. Саду, Вп. 810/1929.)

Касациони Суд даје места жалби Ј. М. и упућује Адвокатску Комору да га уведе у списак адвоката.

Разлози: Ј. М., адвокатски приправник жалио се је против решења Адвокатске Коморе зато, јер и ако је по постојећим законским прописима испунио све услове за убележење у списак адвоката, Адвокатска Комора је одбила његову молбу ради убележења.

Жалба је темељита. Наиме Адвокатска Комора је установила, — што иначе није ни било оспорено, — да је утецатељ после положеног судског испита провео 5. година као судија. На овај начин је стекао право да по чл. 3. Закона о адвокатима буде убележен у списак адвоката. Да ово право припада и онима, који се на дан предаје молбе за убележене не налазе на положају судијском, али иначе као судије Среских или Окружних судова имају пет година службе, то произлази из посл. зач. чл. 3. Закона о адвокатима, у којем се прописује, да само онима не припада ово право, који су дисциплинским путем из држ. службе отпуштени или стављени у пензију. Пошто се пак утецатељ не налази на судском положају зато, што је дао оставку; и пошто њему није одузето право по посл. зач. чл. 3. Закона о адвокатима, то је жалби ваљало места дати.

*

Пр. Овде морамо приметити ово: Из тога дела образложења: „да ово право припада и онима, који се на дан предаје молбе за убележење не налазе на положају судијском“, излази, да то право ео ipso припада онима, који се на дан предаје молбе ради убележења налазе на судијском положају. Међутим то не стоји, јер онај који се на дан предаје молбе ради убележења још увек налази на положајима, споменутим у §-у 3., у опште не може бити убележен у именик адвоката (тач. в., §-а 4. и. з.), пошто су та два положаја неспојива. Изгледа, да се овде хтело рећи то, да за убележење у именик адвоката без вежбе (праксе) и без адвокатског испита, није потребно, да се молилац затече на споменутим положајима на дан ступања на снагу Закона о адвокатима, већ је довољно ако је у опште пет година провео на тим положајима, без обзира на то када је молилац био на тим положајима, да ли непосредно пре поднашења молбе ради убележења, или раније.

66.

I. Т. зв. иберландске земље и ако су оне зрунтовно преписане на умрлога тек за време брака, оне се ипак не могу сматрати заједничким тецивом, ако је те земље уживао још отац умрлога. Заједничком тековином се има сматрати само куповнина плаћена општини, уколико је она исплаћена за време брака. — II. Према деци из првог брака не постоји таково правно правило по коме би они, приликом тражења ограничења удовичког права друге жене, морали доказати да је плодуживање једног дечијег дела, довољно за издржавање њезино.

(Касациони Суд Одељење Б.) у Новом Саду,
бр. Г. 1/928.).

Касациони Суд у погледу висине мере ограничења удов. плодуживања прво ред. тужене удове Б. и у погледу досуђивања поседа тужитељима другостепену пре-

Председник Апелационог Суда у Новом Саду.

Бр. Предс. XIX. Г. 43—1930.

Са више страна се обратише на мене краљ. јавни бележници са питањем, куда се имају уводити писмене молбе за протест, као и куда се има увести садржај потврде по §-у 8. Уредбе о протестном регистру и наградама за извршење протеста, — пошто краљ. јавни бележници не воде деловодни протокол ни регистар варија.

Ради једнообразности при горњем поступку нека изволе г.г. Председници Окружних судова ставити до знања свима подручним краљ. јавним бележницима, да и ако цитираном Уредбом није прописан образац за регистар варија, јавни бележници су дужни да сами саставе регистар варија, и да га прописно воде.

Нови Сад, 3. априла 1930. год.

Др. Никола Игњатовић, с. р.
Председник Апелационог Суда у Новом Саду.

Шт. ф. сп/307